Forex Alacağının Temliki

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Bölge Adliye Mahkemesi İstanbul BAM 43. Hukuk Dairesi	18.06.2026	Ret

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2026/569	2026/1279	TBK 183, TBK 20-21, TTK 18/2, HMK 114/1-d

ÖZET

Kaldıraçlı işlem çerçeve sözleşmesinde yazılı rıza olmadan devir ve temlik yasağı bulunduğundan, silinen kazanca ilişkin alacağı temlik alan şirketin aracı kuruma karşı davası aktif husumet yokluğundan reddedildi; genel işlem koşulu itirazını yalnız sözleşmenin tarafı ileri sürebilir.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/forex-alacaginin-temliki-devir-yasagi-bam-2026-1279/ →

Karar metni

Adalet Bakanlığı Bedesten sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

T.C.

İSTANBUL

BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ

43. HUKUK DAİRESİ

DOSYA NO: 2026/569

KARAR NO: 2026/1279

TÜRKMİLLETİADINA

BÖLGEADLİYEMAHKEMESİKARARI

İNCELENEN KARARIN

MAHKEMESİ : İSTANBUL 6. ASLİYE TİCARET MAHKEMESİ

TARİHİ: 11/11/2025

NUMARASI: 2024/231 Esas - 2025/776 Karar

DAVA: Banka Dışındaki Diğer Kredi Kuruluşlarına İlişkin Düzenlemelerden Kaynaklanan (Alacak)

İSTİNAF KARAR TARİHİ: 18/06/2026

Taraflar arasında görülen dava neticesinde ilk derece mahkemesince verilen hükmün davacı vekilince istinaf edilmesi üzerine düzenlenen rapor ve dosya kapsamı incelenip gereği görüşülüp düşünüldü;

TARAFLARIN İDDİA VE SAVUNMALARININ ÖZETİ

DAVA: Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; müvekkilinin, dava dışı ...'in davalı...A.Ş. nezdindeki ... numaralı hesabından 27/05/2015 tarihinde gerçekleştirdiği işlemler neticesinde elde ettiği 228.333,35 USD kara ilişkin alacağını, ekli alacağın temliki sözleşmesi ile temlik aldığını, alacağı temlik eden ... 27/05/2015 tarihinde ... numaralı hesabından ... paritesinden açtığı işlemlerden 228.333,35 USD kazandığını, ... davalıdan emirlerin dava dışı ...'a iletildiğini ve bu firma tarafından işlemlerin iptal edilmesinden dolayı emirlerinin ve dolayısı ile kazançlarının silindiğine dair mesaj aldığını, bu kısa mesajdan sonra hesabına baktığında kazandığı paraların silindiğini gördüğünü, ayrıca davalı tarafça gönderilen e-mail ile "27.05.2015 tarihli ... nolu hesabında ..., ..., .., ..., ... emir numaralı işlemlerine ait pozisyonlarının bu işlemlerine karşılık ...'in başka kuruluş nezdinde korunma amaçlı olarak almış olduğu pozisyonların karşı tarafça yanlış fiyat gerekçesiyle iptal edilmesi nedeniyle ve ... kaldıraçlı alım satım işlemlerine aracılık sözleşmesi gereğince iptal edildiğinin dendiğini, davalı tarafça müşteri emirlerinin ve kazançlarının silinmesinin hukuka aykırı olduğunu, müvekkilinin emirlerini kendisi tutmuş ve sorumluluk ve riskleri tamamen kendisi üstlendiği ve kayba uğradığı, tebliğdeki değişiklik tarihi olan 14.01.2016 tarihinden önce de sonrada gerçekleşmiş müşteri emrinin iptalinin mümkün olmadığı, müşterinin tüm emirleri gerçekleştiği ve işleme dönüştüğü işlemler nedeniyle elde ettiği kazançları hesabına geçtiği, bir diğer önemli hususun tebliğ metninin 1401.2016'dan önceki halinde de müşteri emrinin iptalinin veya değiştirilmesinin mümkün olmayacağı, bu nedenlerle müşteri tarafından yapılan kaldıraçlı işlemler neticesinde elde edilen kazançların davalı tarafça, mevzuata aykırı olarak silinmesi nedeniyle, alacağı temlik alan sıfatı ile dava açmanın gerektiği, 1.000 USD alacağın 01.06.2015 tarihinden itibaren dövize işleyecek en yüksek banka mevduat faizi ile birlikte davalıdan tahsiline yargılama harç ve giderleri ile avukatlık ücretlerinin davalıya tahmiline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

CEVAP:

Davalı vekili cevap dilekçesinde özetle; 228.333,65 USD alacağın dava tarihinden itibaren dövize işleyecek en yüksek banka mevduat faizi ile birlikte davalıdan tahsiline, bilirkişilerce hesaplanan ve temerrüt tarihi olan 1.6.2015 tarihinden dava tarihi olan 19.7.2022 tarihine kadar dövize işlemiş en yüksek banka mevduat faiz toplam tutarı olan 55.662,22 USD'nin davalıdan tahsiline, yargılama harç ve giderleri ile avukatlık ücretlerinin davalıya tahmiline karar verilmesini talep etmiştir.

İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI :

İstinaf incelemesine konu kararı veren ilk derece Mahkemesince eldeki dava hakkında yapılan yargılama sonunda, " , ...Taraflar arasındaki ihtilafa konu işlemlerin dayanağı olan 04/05/2015

tarihli Kaldıraçlı Alım Satım İşlemlerine Aracılık Çerçeve Sözleşmesi'nin (Sözleşme No:....) mevcut olduğu, işbu sözleşmenin alacağı temlik eden ... ile davalı şirket arasında akdedildiği, işbu sözleşme içeriğinde kişisel bilgiler, varlık bilgileri başlıklı formların içeriğinin doldurulmuş olduğu, davalı şirket ile dava dışı (temlik eden) ... arasında imzalanmış olan "Kaldıraçlı Alım Satım İşlemlerine Aracılık Çerçeve Sözleşmesi"nin "Devir ve Temlik" başlıklı 21.1. maddesinde yer alan "temlik yasağı" kaydı olduğu, Davalı şirket ile dava dışı (temlik eden) ... arasında akdedilen 04.05.2015 tarihli "Kaldıraçlı Alım Satım İşlemlerine Aracılık Çerçeve Sözleşmesi"nin (Sözleşme) "Devir ve Temlik" başlıklı 21.1. Maddesinde; "Taraflar, işbu Sözleşme'deki yükümlülüklerini yerine getirmekten bizzat sorumludur.

Tarafların hiçbiri diğer tarafın yazılı rızası olmaksızın, İşbu Sözleşme'yi veya Sözleşme'den doğan hak ve yükümlüklerini kısmen veya tümüyle herhangi bir kişiye devir veya temlik edemez."şeklinde düzenlenmiştir. 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 183. Maddesinde; "Kanun, sözleşme veya işin niteliği engel olmadıkça alacaklı, borçlunun rızasını aramaksızın alacağını üçüncü bir kişiye devredebilir. hükmü yer almaktadır. HMK nun 114/1-d maddesi hükmüne göre "husumet" dava koşulu olup, yargılamanın her aşamasında mahkemece doğrudan gözetilir.

Bu eksikliğin sonradan giderilmesi de mümkün olmadığından HMK nun 115/2 maddesi uyarınca karşı davacının taraf sıfatı bulunmadığından açılan davanın husumet nedeniyle usulden reddine karar vermek gerektiği sonucuna varılmış ve aşağıdaki biçimde hüküm kurulmuştur." gerekçeleri ile taraflar arasındaki sözleşmenin 21.1 maddesi uyarınca sözleşmesel akdi devir yasağı bulunduğu görülmekle davanın aktif husumet yokluğundan reddine, karar vermek gerekmiş ve aşağıdaki şeklide hüküm kurulmuştur. Mahkememizin 11/11/2025 tarihli celsesinin gereği düşünüldü 1 nolu kısa kararında sehven "Taraflar arasında ki sözleşmenin 21.1 maddesi uyarınca sözleşmesel akdi devir yasağı bulunduğu görülmekle davalı aktif husumet yokluğundan reddine," yazıldığı görülmekle; "Taraflar arasındaki sözleşmenin 21.1 maddesi uyarınca sözleşmesel akdi devir yasağı bulunduğu görülmekle davanın aktif husumet yokluğundan reddine," karar verilmiştir. Bu karara karşı davacı vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulmuştur.

İLERİ SÜRÜLEN İSTİNAF SEBEPLERİ :

Davacı vekili istinaf dilekçesinde özetle; mahkemece, dava dışı temlik eden ... ile davalı arasındaki sözleşmenin 21.1 maddesi ile TBK 183. maddesi ile gösterilen gerekçenin usule ve esasa aykırı olduğunu, Akdi temlik yasağının defi niteliğinde olduğunu ve hakim tarafından resen dikkate alınamayacağı -nı, davalı tarafça HMK'ya uygun surette ileri sürülmesi gerektiğini, davalının dava dışı temlik eden ....Şti.'ne yaptığı ödemelerin borcu sona erdirdiğinden bahsedilemeyeceğinden davanın kabulü gerektiğini, davalının akdi temlik yasağı defini usulüne uygun olarak ileri sürmediğinin sabit olduğunu, temlik eden ile aracı kurum arasındaki sözleşmedeki devir yasağının hukuka aykırı olduğunu, sözleşmede, taraflar ifadesi kullanılmış ise de aracı kurumun, sözleşmeden doğan hak ve yükümlülüklerini başka bir kişiye temlik etme hakkının mevzuat gereği bulunmadığını, tek taraflı temlik yasağının Borçlar Kanunu'nun emredici hükümlerine aykırı olduğunu, mahkemece tacirin gördüğü iş için ücret isteyebileceğine dair TTK 20. maddesiyle ilgili herhangi bir değerlendirme yapılmadığını, ayrıca komisyon alacağına dair maddelerin genel işlem koşulu mahiyetinde olup olmadığına ilişkin bir kanaatin de açıklanmadığını, davacının alacağı

temlik aldığı hesap ekstresine göre, müşterinin kazancının gerçekleştiğini, işleme dönüştüğünü ve kazanç olarak hesabına geçtiğini, davacının alacağı hesap ekstresinde gördüğünü ve güvenerek temlik aldığını, ekstrede temlik yasağına dair bir kayıt bulunmadığını, ekstrenin doğrudan davalının tuttuğu işlemlerin resmi kaydı olduğunu, dolayısı ile davacının iyi niyetinin korunması gerektiğini beyanla, ilk derece Mahkemesince verilen kararın kaldırılmasını ve davanın kabulüne karar verilmesini talep ve istinaf etmiştir.

GEREKÇE :

Dava; alacağın temliki sözleşmesine dayalı alacak istemine ilişkindir. İlk derece mahkemesince davanın aktif husumet yokluğu nedeniyle reddine karar verilmiş, karara karşı davacı vekili istinaf yasa yoluna başvurmuştur. Davacı taraf dava dışı ...in davalı nezdindeki ... numaralı hesaptan gerçekleştirdiği işlemlerden kaynaklı alacağının kendisine temlik edildiğini iddia ederek alacak isteminde bulunmuştur.

Davalı taraf dava dışı kişinin böyle bir alacağının bulunmadığını savunmuş, 11/09/2025 tarihli bilirkişi raporuna karşı beyan dilekçesi ile ayrıca dava dışı ... ile yapılan sözleşmede devir yasağı bulunduğunu savunarak davanın reddini istemiştir.

Davalı şirket ile dava dışı (temlik eden) ... arasında akdedilen 04.05.2015 tarihli "Kaldıraçlı Alım Satım İşlemlerine Aracılık Çerçeve Sözleşmesi"nin (Sözleşme) "Devir ve Temlik" başlıklı 21.1. Maddesinde; "Taraflar, işbu Sözleşme'deki yükümlülüklerini yerine getirmekten bizzat sorumludur. Tarafların hiçbiri diğer tarafın yazılı rızası olmaksızın, İşbu Sözleşme'yi veya Sözleşme'den doğan hak ve yükümlüklerini kısmen veya tümüyle herhangi bir kişiye devir veya temlik edemez."şeklinde düzenlenmiştir. 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 183. Maddesi "Kanun, sözleşme veya işin niteliği engel olmadıkça alacaklı, borçlunun rızasını aramaksızın alacağını üçüncü bir kişiye devredebilir." hükmü yer almaktadır.

Genel işlem koşulları, bir sözleşme yapılırken düzenleyenin, ileride çok sayıdaki benzer sözleşmede kullanmak amacıyla, önceden, tek başına hazırlayarak karşı tarafa sunduğu sözleşme hükümleridir. Buna göre bir sözleşmede genel işlem koşulları bulunması bu düzenlemeleri geçersiz kılmaz. Ancak sözleşme kapsamındaki karşı tarafın menfaatine aykırı genel işlem koşullarının geçerli olması, sözleşmenin yapılması sırasında düzenleyenin karşı tarafa, bu koşulların varlığı hakkında açıkça bilgi verip, bunların içeriğini öğrenme imkânı sağlamasına ve karşı tarafın da bu koşulları kabul etmesine bağlıdır. Sözleşmenin niteliğine ve işin özelliğine yabancı olan genel işlem koşulları da yazılmamış sayılır.

6098 sayılı TBK'nın 20 vd. maddelerinde düzenlenen genel işlem koşullarına ilişkin hükümler tacirler hakkında da geçerli olmakla birlikte, genel işlem koşullarının TTK'nın 18/2. Maddesinde düzenlenen her tacirin, ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etme yükümlülüğü ile birlikte değerlendirilmesi gerekir. Dava dışı ...'in basiretli bir iş adamı gibi sözleşme hükümlerini incelemesi ve varsa itirazlarını bildirmesi gerekir. Temlik edenin davalı ile yaptığı sözleşmenin niteliği dikkate alındığında; menkul sermaye piyasasında kaldıraçlı işlemler yapan alacağı devredenin, sözleşmenin tüm şartlarını kabul edip herhangi bir itiraza konu edilmeden sözleşmenin yıllarca ayakta kalması ve işlemleri yapılmasından sonra devir yasağına ilişkin

hükmün TBK 20 ve devamı hükümlerince genel işlem koşullarına aykırılık gerekçesiyle geçersiz olduğunun kabul edilmesi mümkün değildir.

Kaldı ki bu iddiayı sözleşmenin tarafı olmayan davacının ileri sürme imkanı olmayıp, sözleşmenin tarafı olan alacağı temlik edenin ileri sürme hakkı bulunmaktadır. Sözleşmeye taraf olmayan veya TBK hükümlerince sözleşmeye katılmayan ve sözleşmeden kaynaklanan sadece alacak hakkını temlik alan üçüncü kişinin bu yönlere ilişen istinaf istemi yerinde görülmemiş, sözleşme hükmünün geçerli olduğunun kabulü gerekmiştir.

Bir hakkı dava etme yetkisi (dava hakkı) kural olarak o hakkın sahibine aittir. Bir hakkın sahibinin kim olduğu, dolayısıyla o hakkı dava etme yetkisinin kime ait olduğu, (o davada davacı sıfatının kime ait olacağı) veya bir hakkın elde edilmesi amacıyla kime karşı dava edileceği (o davada davalı sıfatının kime ait olacağı) tamamen maddi hukuk kurallarına göre belirlenir. Ancak, bir davanın davacısının veya davalısının o dava yönünden davacı veya davalı sıfatına sahip bulunmadığının belirlenmesi halinde, mahkeme dava konusu hakkın mevcut olup olmadığını inceleyemeyeceği ve sıfat yokluğundan davanın reddine karar vermek zorunda olduğu için, taraf sıfatı usul hukukunun da düzenleme alanındadır. Eş söyleyişle, sıfat, dava konusu sübjektif hak (dava hakkı) ile taraflar arasındaki ilişkidir. Taraf ehliyeti, dava ehliyeti ve davayı takip yetkisi, davanın taraflarının kişilikleriyle ilgili olduğu halde, taraf sıfatı dava konusu sübjektif hakka ilişkindir.

O halde, dava konusu şey üzerinde kim veya kimler hak sahibi ise, davayı da bu kişi veya kişilerin açması gerekir. Davayı açabilmek için gerekli sıfat, dava konusu şey üzerinde hak sahibi olan kişiye aittir. Bir kimsenin davacı veya davalı sıfatına sahip olup olmadığı tıpkı hakkın mevcut olup olmadığının tayininde olduğu gibi maddi hukuka göre belirlenir.

Mahkemenin taraflar arasında dava konusu hakkın esası hakkında bir karar verebilmesi için, bu kişilerin o davada gerçekten davacı ve davalı sıfatlarına sahip olmaları gerekir. Bir davada taraf olarak gösterilen kişiler, taraf ve dava ehliyetine ve davayı takip yetkisine sahip olsalar bile, taraflardan birinin o davada gerçekten davacı ve davalı sıfatı yoksa, davanın esası hakkında bir karar verilemez; dava, sıfat yokluğundan (husumetten) reddedilir.

Görüldüğü üzere, taraf sıfatı usul hukuku sorunu olmayıp, dava konusu sübjektif hakkın özüne ilişkin bir maddi hukuk sorunu olduğundan taraf sıfatının yokluğu, davada taraf olarak gözüken kişiler arasında dava konusu hakkın doğumuna engel olduğu için def'i değil, yargılamanın her aşamasında taraflarca ileri sürülmesi mümkün ve mahkemece de kendiliğinden nazara alınması zorunlu bir itiraz niteliğindedir.

Nitekim aynı ilkeler, Hukuk Genel Kurulu’nun 23.06.2004 gün ve 2004/4-371 E. 2004/375 K.; 18.04.2007 gün ve 2007/5-233 E., 2007/221 K.; 04.03.2009 gün ve 2009/10-34 E. 2009/104 K.; 04.11.2009 gün ve 2009/2-402 E., 2009/484 K.; 03.02.2010 gün ve 2010/4-4 E., 4 K. sayılı kararlarında da benimsenmiştir. (Emsal Yargıtay 21 HD. : 2013/9473 E. 2014/15140 K. Sayılı ilamı)

Uygulamada, "sıfat" yerine "husumet" terimi de kullanılmaktadır. Sıfat dava şartı olmayıp, itirazdır. Çünkü bir kimsenin hak sahibi veya borçlu olup olmadığı davanın esasına girildikten sonra tespit

edilebilir. Bu durumda ise dava esastan ret veya kabul edilir. Oysa, dava şartları davanın esasına girilmesini engelleyen niteliktedir.

Ancak sıfat bir itiraz olduğundan, hâkim diğer itirazlar gibi taraf sıfatını da dava dosyasından anlayabildiği sürece kendiliğinden nazara alır. Sıfat, davada taraflardan birinin davaya konu subjektif dava hakkının bulunup bulunmadığı ile ilgili bir husustur. Tarafların sıfatının yargılama sonuna kadar devam etmesi zorunludur. Bu husus mahkemece re'sen gözönünde bulundurulmalıdır. Bir davada, taraflardan birinin, davacı ya da davalı sıfatının (aktif ya da pasif husumet ehliyetinin) olmadığı belirlenirse, artık bu davanın esasının çözümüne girilmeden, davanın husumet yokluğundan reddi gerekir. Bir kişinin belli bir davada davacı ya da davalı sıfatını haiz olup olmadığı şeklinde nitelendirilen husumetin, ileri sürülme zamanı yasa ile kabul edilen bir ilk itiraz olmadığı gibi, davalı tarafından ileri sürülmesi gerekli bir def'i de değildir.

Davanın her aşamasında ileri sürülmesi mümkün veya mahkemece vâkıf olunduğu takdirde re'sen nazara alınması gerekli hukuki bir durumdur. (Emsal Yargıtay 23. Hukuk Dairesi'nin 2014/4319 esas 2015/4345 karar sayılı ilamı) Dava dışı temlik eden ... ile davalı arasındaki sözleşmede açıkça devir yasağının düzenlendiği sabittir. Sözleşme ile düzenlenen devir yasağı geçerlidir.

6098 TBK 183 Maddesi kanun, sözleşme veya işin niteliği engel olmadıkça alacaklı, borçlunun rızasını aramaksızın alacağın 3. Kişiye devredebilir düzenlemesi içermektedir. Davalı ile 3. Kişi arasında düzenlenen sözleşmenin az yukarıda metni verilen maddeleri ile alacağın temlikinin açıkça yasaklandığı görülmektedir. Bu durumda taraflar arasında yapılan sözleşmenin "akdi devir yasağı " içerdiği, yasağa rağmen alacağın temlik edilmiş olması durumunun borçluya karşı temlik alana bir hak bahşetmeyeceği, borçlunun devir alana karşı akdi devir yasağı savunmasında bulunabileceği, devri caiz olmayan bir alacak hakkında yapılan temlik işleminin ilke olarak geçersiz olduğu anlaşılmaktadır.

Dosyaya sunulan dava malzemesinden tarafların birinin davada taraf sıfatının bulunmadığının anlaşılması halinde mahkemece bu husus resen nazara alınır. Davalı ile dava dışı temlik eden arasındaki sözleşmede de devir yasağına ilişkin düzenleme bulunmakla ilk derece mahkemesince davanın aktif husumet yokluğu sebebiyle reddine karar verilmesinde bir isabetsizlik bulunmamaktadır. (Emsal Yargıtay 11. HD'nin 2023/4525Esas 2024/6554 Karar)

HMK'nın 355. Maddesi uyarınca kamu düzenine aykırılık ve istinaf dilekçesinde belirtilen sebeplerle sınırlı olarak yapılan istinaf incelemesi sonunda; ilk derece mahkemesi kararının usul ve esas yönünden hukuka uygun olduğu anlaşıldığından davacı vekilinin yerinde görülmeyen istinaf başvurusunun reddine karar vermek gerekmiştir.

HÜKÜM:Yukarıda açıklanan nedenlerle:

1-Davacı vekilinin istinaf başvurusunun HMK'nın 353(1)b-1 maddesi uyarınca ESASTAN REDDİNE,

2-Davacı tarafından başvuru sırasında istinaf karar harcı peşin olarak yatırıldığından başkaca harç alınmasına yer olmadığına,

3-Davacı tarafından istinaf aşamasında yapılan yargılama giderlerinin kendi üzerinde bırakılmasına,

4-Kararın, HMK'nın 359/4 maddesi uyarınca Dairemiz Yazı İşleri Müdürlüğünce taraflara resen tebliğine,

Dair, dosya üzerinden yapılan inceleme sonunda, gerekçeli kararın taraflara tebliğinden itibaren 2(iki) hafta içerisinde Yargıtay'a temyiz yasa yolu açık olmak üzere oy birliğiyle karar verildi. 18/06/2026